

Skate

Styring og kordinering av tjenester i e-forvaltning

Erfaringsrapport 2020

Innhold

1. Dette er Skate
2. Skates måloppnåelse i 2020
3. Råd til regjeringens digitaliseringsarbeid
4. Koronasituasjonen – erfaringer og råd fra Skate

Vedlegg 1: Saker på Skates agenda i 2020

Vedlegg 2: Skates arbeidsutvalg

Dette er Skate

Skates formål, historie og nye mandat

Skates formål

Skate (Styring og koordinering av tjenester i e-forvaltning) er et strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ til Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) og digitaliseringsministeren. Organet er sammensatt av toppledere fra offentlige virksomheter.

Skate skal medvirke til god måloppnåelse innenfor regjeringens IT-politikk. Det innebærer at Skate skal bidra til en samordnet digitalisering av offentlig sektor som gir gevinster for innbyggerne, næringslivet, frivillig sektor, og offentlige virksomheter.

Skate skal legge til grunn at brukerperspektivet står i sentrum for offentlig digitalisering. Skate skal i så måte ha et helhetlig perspektiv, som er bredere enn den enkelte Skate-virksomhet sitt samfunnsoppdrag.

Historien bak Skate

Skate ble først etablert i 2009 som et uformelt samarbeidsråd. Daværende Difi og Brønnøysundregistrene tok initiativet til etableringen. I 2012 så regjeringen behovet for et formelt strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ satt sammen av toppledere på «direktoratsnivå» i offentlig sektor. Den eksisterende samarbeidsgruppen

Skate ble gitt oppdraget. Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) fastsatte et mandat i oktober 2012 og foretok formell oppnevning av medlemmer. Skates mandat har alltid lagt opp til noe rullering blant medlemmene. Det har derfor vært noen medlemsendringer opp gjennom årene.

Skate har normalt fire møter i året, hvert på tre timer, samt en fagdagssamling over to halve dager.

Skates arbeidsutvalg (AU)

Skate understøttes av et arbeidsutvalg som i samarbeid med sekretariatet skal forberede saker for Skate og sørge for god forankring i Skate-virksomhetene. Skate har fastsatt [AUs mandat](#).

Viktige grep fra regjeringen

I 2019 og 2020 gjennomførte regjeringen flere viktige grep for å få mer samordning og større trykk på digitaliseringen i offentlig sektor:

- Norge fikk en digitaliseringsminister
- Et nytt digitaliseringsdirektorat ble etablert
- Regjeringen og KS la sammen frem en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor
- Skate fikk et nytt mandat

Skates nye mandat

Det nye [mandatet til Skate](#) ble behandlet i regjeringen og fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) 3.4.2020. Mandat ble behandlet i Skate 17.6.2020. Skates formål ble presisert i det nye mandatet slik det fremkommer innledningsvis her.

Skates oppgaver ble spesielt knyttet inn mot å ha en aktiv rolle opp mot digitaliseringsstrategien, å gi råd og være pådriver i saker som er viktig for tverrgående digitalisering og felles økosystem for nasjonal digital samhandling og tjenesteutvikling, og å gi råd om sentrale tverrgående strategier, tiltak og investeringer på IKT-området.

Skates erfaringsrapport

I det nye mandatet står det at Skate skal avgi en årlige erfaringsrapport med vekt på måloppnåelse når det gjelder sin rolle og mandat, og overordnede råd til regjeringens digitaliseringsarbeid. Dette er bakgrunnen for denne erfaringsrapporten.

Mer informasjon om Skate

Skate har [egne nettsider](#) med informasjon om Skates arbeid på digdir.no.

Skate-direktører oppnevnt av KMD per 31.12.2020

Steffen Sutorius
*Direktør Digitaliseringsdirektoratet
og leder av Skate*

Lars Peder Brekk
*Direktør
Brønnøysundregistrene*

Kristin Weidemann Wieland
*Direktør for forskning, innovasjon og
digitalisering i KS*

Svein Lyngroth
*Kommunaldirektør
Oslo kommune*

Johnny Welle
*Kartverkssjef
Kartverket*

Nina Schanke Funnemark
*Skattedirektør
Skatteetaten*

Roar Olsen
*Direktør
Unit*

Inga Bolstad
*Riksarkivar
Arkivverket*

Hans Christian Holte
*Arbeids- og velferdsdirektør
NAV*

Lars Petter Flåtten
*Konstituert administrerende direktør
Lånkassen*

Karl Vestli
*Fungerende direktør
Direktoratet for e-helse*

Skates måloppnåelse i 2020

2020 ble et spesielt år

Korona traff også Skate

Koronasituasjonen som traff landet i første kvartal 2020, fikk flere konsekvenser også for Skate.

De planlagte fagdage i mai med fokus på Felles økosystem måtte avlyses.

Mange Skate-virksomheter fikk et stort trykk på koronahåndtering internt, rask etablering av fellesløsninger og mindre tid til ønsket samarbeid.

Samtidig gikk Skate og Skates arbeidsutvalg raskt og med stor suksess over til digitale møter. Slik fikk koronasituasjonen bare delvis innvirkning på Skates arbeid i 2020.

Fra gammelt til nytt mandat

Skate fikk et nytt mandag i andre kvartal 2020. Det ble behandlet i Skates første påfølgende møte i juni. Skate har derfor dette året arbeidet ut fra to mandat.

Med Skates involvering i utarbeiding av den nye digitaliseringsstrategien og tilhørende handlingsplan i 2019 har Skate likevel tidlig i 2020 tatt fatt i oppgaver som nå er tydeliggjort i nytt mandat.

I vurderingen av Skates måloppnåelse i denne erfaringsrapporten har vi derfor lagt hovedvekten opp mot Skates nye mandat, selv om det først ble behandlet i Skates junimøte.

Skates ideal og utfordring, og Skate som samarbeidsråd

Regjeringens IT-politikk og gevinster som ideal

I formålet til Skates mandat sies det at *Skate skal medvirke til god mål-oppnåelse innenfor regjeringens IT-politikk. Det innebærer at Skate skal bidra til en samordnet digitalisering av offentlig sektor som gir gevinster for innbyggerne, næringslivet, frivillig sektor, og offentlige virksomheter.*

Skate har spesielt merket seg at frivillig sektor nå er tatt med i målgruppen over i vårt nye mandat.

Å si noe om effekten av Skates arbeid med hensyn til måloppnåelse innenfor regjeringens IT-politikk og gevinster for forannevnte grupper er svært vanskelig. I tilrettelegging for slik måloppnåelse og gevinster er Skate bare en av mange brikker, og betydningen av hver enkelt brikke har ikke Skate kapasitet og mulighet til å vurdere.

Vi anser derfor det viktigste med disse setningene i mandatet at de skal være førende ideal for Skates samarbeid og råd. Det mener vi de har vært i 2020.

Utfordring

Samtidig har vi sett at vi som Skate-direktører blir utfordret på et annet førende ideal som nå er tydeliggjort under formål: *«Skate skal legge til grunn at brukerperspektivet står i sentrum for offentlig digitalisering. Skate skal i så måte ha et helhetlig perspektiv, som er bredere enn den enkelte Skate-aktivitet sitt samfunnsoppdrag.»*

Skate legger selvsagt stor vekt på dette. Utfordringen oppstår når rammer og linjeføringer til oss som linjeledere kommer i konflikt med de tverrsektorielle føringene fra regjeringen, som Skate skal bidra til realisering av. Vi kommer da i en krevende «lojalitetskonflikt». Utfordringen gjelder ikke bare oss i Skate, men alle virksomhetsledere.

Mer samordning på departementsnivå

Skal ovennevnte unngås i fremtiden og skal regjeringens digitaliseringsstrategi og Skate lykkes fullt ut, mener Skate det er nødvendig at strategien

og de tverrsektorielle føringene får sterkere fokus og konsekvens i hvert enkelt departement og deres etatsstyring bredt ut i forvaltningen. Skate mener dette er noe KMD og statsråden må ta tak i.

Skates hovedroller

I formålet til både gammelt og nytt mandat sies det at Skate skal være et strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ. I det nye mandatet presiseres det at Skate skal være et rådgivende organ til Digdir og digitaliseringsministeren.

Strategisk samarbeidsråd

Som strategisk samarbeidsråd har Skate spesielt behandlet og gitt råd

- til Unit om *Ny digitaliseringsstrategi for universitetene og høyskolene – hvordan understøtte offentlige virksomheters behov for kompetanse og ferdigheter*
- til Skatteetaten (SKE) om *Fremtidens innkreving basert på sammenhengende tjenester og brukers livshendelser*

Skate er glad for at Unit og SKE løftet disse sakene inn i Skate, og rådene fra Skate har gitt virksomhetene nyttige innspill til deres videre arbeid. I begge sakene har Skate lagt stor vekt på interesser, behov og gevinster for forannevnte målgrupper.

Sakene ble prioritert fordi de representerer erfaringer som andre kan ha nytte av i arbeidet for tverrsektoriell digitalisering.

Skate har også behandlet en egen sak fra KS og eHelse sammen om hvordan man skal sikre reell samhandling og samstyring mellom kommune og stat i digitaliseringsarbeidet. Den saken gav gode råd til flere i Skate. Viktige oppsummeringer herfra er også gitt som råd til regjeringen i neste kapittel.

Det at Skate-aktiviteter løfter saker som dette inn i Skate, og tilbakemeldingene fra virksomhetene, tar vi som tydelige signal om at Skate fungerer godt som strategisk samarbeidsråd.

Råd til Digdir og statsråden, og Skates oppgaver

Råd til Digdir

Skate har i 2020 særskilt hatt fokus på råd til Digdir ved å behandle en rekke saker lagt frem av direktoratet.

Sentrale saker har blant annet vært innretning på arbeidet i det nye ressurscenteret for deling av data, utforming av nasjonal verktøykasse for deling av data (generisk datafordeler), endringer i medfinansieringsordningen, endringer i digitaliseringsrundskrivet og innspill til sammensetningen av Skate fra 2021.

En spesielt viktig sak som har vært behandlet i flere trinn i Skate, er styring og finansiering av Digdirs fellesløsninger.

Skate har i rådene til Digdir lagt spesiell vekt på hva som kan realisere regjeringens IT-politikk og gi gevinster for innbyggerne, næringslivet, frivillig sektor, og offentlige virksomheter.

Digdir har gitt uttrykk for at Skates diskusjoner og råd har gitt direktoratet viktig innsikt og vært svært nyttige. Skate ser dette som et tydelig tegn på god måloppnåelse.

Jeg verdsetter den åpne inngangen i diskusjoner om prismodeller for nasjonale felleskomponenter.

Kristin Weidemann Wieland

Direktør for forskning, innovasjon og digitalisering i KS

Råd til digitaliseringsministeren

Denne rollen har i 2020 vært flerdelt. Råd har vært gitt direkte gjennom møtet med statsråden i desember og råd til KMD i oktober om Stortingsmelding om datadrevet økonomi og innovasjon. I møtet med statsråden var temaet status i arbeidet med de sammenhengende tjenestene, hvordan Skate kan bidra, og ståsted og videreutvikling av det nasjonale økosystemet.

Råd har også vært gitt indirekte gjennom behandling og råd fra Skate til Digdirs foreløpige forslag om endringer i Digitaliseringsrundskrivet.

Skate har merket seg at både statsråden og KMD var svært positive til nytten av dialog med og råd fra Skate. Dette anser Skate som et tydelig tegn på god måloppnåelse.

Skates oppgaver

I tillegg til tydeliggjøringen av Skates formål ligger den største endringen mellom gammelt og nytt mandat i Skates oppgaver. Oppgavene i det nye mandatet er oppsummert i vårt innledningskapittel «Dette er Skate».

Som vist foran har sentrale deler av de nye oppgavene vært tema i Skate gjennom hele 2020, selv om nytt mandat først kom i andre kvartal.

De nye føringene om Skates oppgaver er også videreført i saksplanen for Skate første halvår 2021. Vi vil spesielt nevne at hovedtema i Skates fagdager i 2021 vil være «Status og utfordringer i regjeringens digitaliseringsstrategi». Felles økosystem vil bli trukket inn her. I tillegg er det planlagt at Felles økosystem også vil få eget fokus i Skates arbeidsutvalg i 2021.

Konsensus i det meste og god måloppnåelse

Klare råd og anbefalinger og søke å finne konsensus

Under rolle i Skates mandat står det:

Det er en målsetting for Skate å gi klare råd og anbefalinger. Skate skal søke å finne konsensus i sine anbefalinger og uttalelser. Skate kan gi råd med delt innstilling og skal i så fall redegjøre for de ulike syn på saken.

Skate har gjennomgående lagt vekt på å gi klare råd og anbefalinger, slik det fremkommer i møte-referatene på Skates nettsider. Det er kun i to saker Skate ikke har klart å finne konsensus:

- Finansiering av Digdirs fellesløsninger
- Deler av høringsuttalelsen til endringer i Forvaltningslova

I disse sakene er det gitt råd med delt innstilling på de delene vi ikke oppnådde konsensus om.

Oppsummering av måloppnåelse

Skate mener vi som organ har hatt god måloppnåelse opp mot Skates rolle og mandat i 2020. De forbedringspunkter vi ser er enda sterkere kobling til regjeringens digitaliseringsstrategi. Det er det allerede planlagt for i 2021.

Jeg mener Skate har levert godt gjennom hele 2020. Skate har vært en svært viktig samarbeidspartner og rådgiver for Digitaliseringsdirektoratet. Jeg har også sett at statsråden og KMD har vært fornøyd med rådene fra Skate. Skate har også fungert godt som samarbeidsråd for medlemmene.

Jeg vil også understreke betydningen Skates arbeidsutvalg har for å tilrettelegge og utføre oppgaver for Skate. Utvalget har gjort godt grunnarbeid.

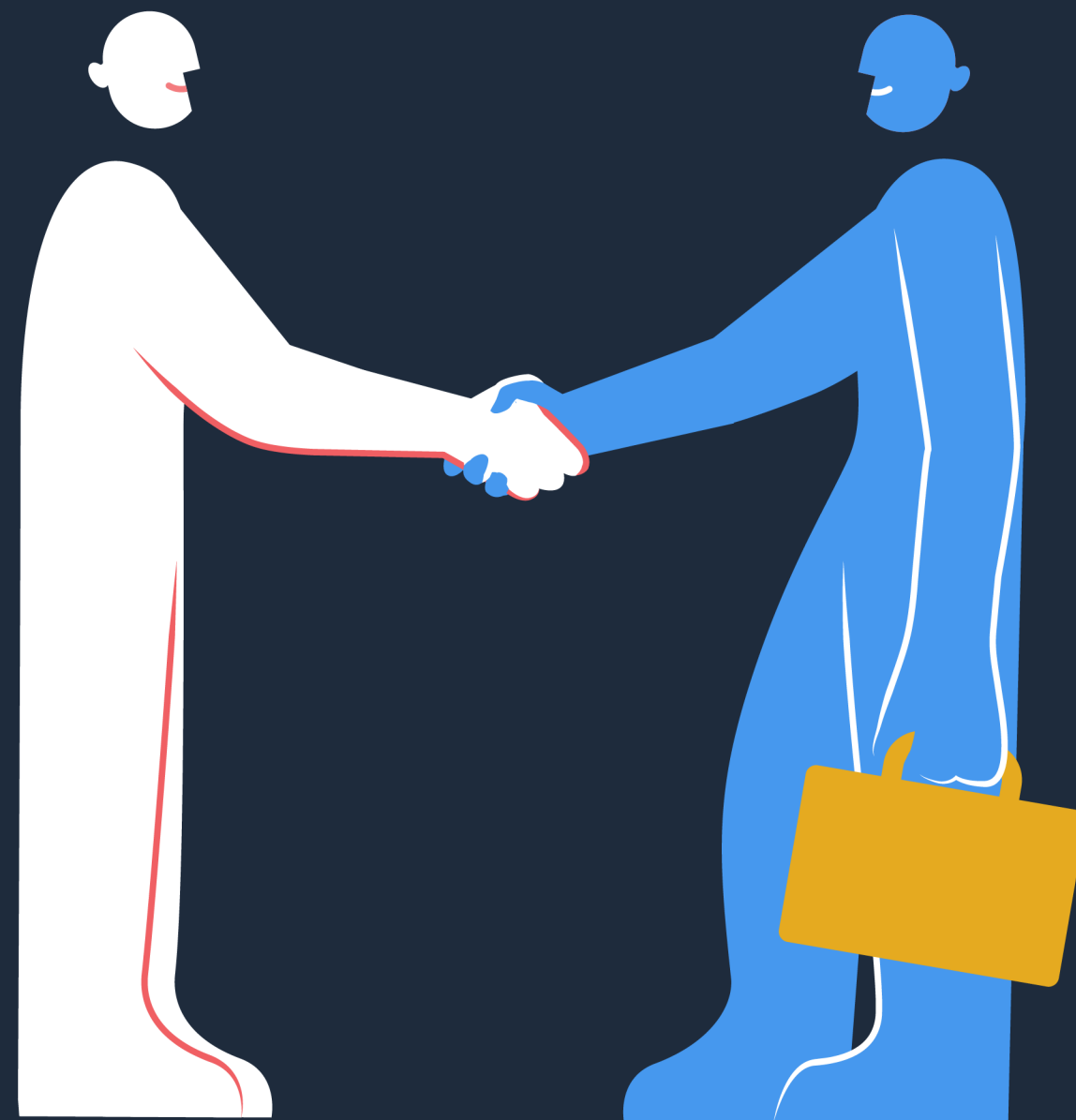
Samtidig tror jeg Skate med sitt nye mandat vil kunne bidra enda sterkere til god måloppnåelse innenfor regjeringens IT-politikk. Det nye mandatet ble godt mottatt i Skate og med mandatets tydelige fokus på regjeringens digitaliseringsstrategi har vi gode forutsetninger for å lykkes også kommende år.

Steffen Sutorius

Direktør Digitaliseringsdirektoratet
og leder av Skate

Råd til regjeringens digitaliseringsarbeid

Datadrevet økonomi og innovasjon

Få bedre tilrettelegging for datadrevet økonomi og innovasjon i Norge

Selv om Norge er kommet langt på dette området så kan vi fremdeles se til andre land for å lære mer.

En må legge vekt på samarbeid offentlig-privat for å ta ut gevinstene, slik det for eksempel alt er gjort i DSOP-arbeidet. Samtidig krever dette både endringer i og styrking av forvaltningen.

En bør i egnede styringsdokument vurdere å formålsfeste tilrettelegging som også går utover den enkelte offentlige virksomhet sin samfunnsoppgave.

Behovene i næringslivet bør være styrende for prioriteringer. Det er dårlig kost-nytte å dele data det ikke er behov for og som ikke blir brukt. Å dele alt er omfattende og krevende. De konkrete behovene til næringslivet må komme tydeligere frem i delingsarbeidet.

En bør samle aktører i segmentsamarbeid innen sektorer, for eksempel transport,

havbruk og kommunikasjon, for å definere behovene og finne løsninger.

Å dele data fra tjenester det offentlige leverer, bør være en del av tjenestene. Næringslivet må vurdere nytten. En første iterasjon kan være å identifisere og fokusere på å dele data knyttet til livshendelsene det blir arbeidet med i oppfølgingen av digitaliseringsstrategien.

En må samtidig være oppmerksom på at det oppstår risikoer dersom næringslivet blir avhengig av data knyttet til de offentlige tjenestene, jf. behov det offentlige kan ha for å endre tjenestene. Det kan være behov for retningslinjer, veiledninger, standarder og eksempler for å sikre stabilitet og ensartede måter å dele data på.

Det er viktig å legge til rette for innovasjon, blant annet ved å skape muligheter for å lage gode plattformer for innovasjon og å få til et syntetisk test-Norge som innovasjonsplattformer kan benytte.

Samarbeid mellom det offentlige og private har allerede gitt store gevinster i samfunnet og blir stadig viktigere. Hvordan det offentlige samarbeider mot privat sektor bør være høyt på dagsorden i Skate fremover.

Lars Peder Brekk

Direktør

Brønnøysundregistrene

Mer deling av data og mer aktive departement

Få større trykk på og bedre tilrettelegging for deling av data internt i offentlig sektor

Datakvalitet og deling og gjenbruk av data er viktig for å lykkes også internt i offentlig sektor. Alle offentlige virksomheter bør fokusere på dette, og departementene bør følge det opp i sin etatsstyring.

KMD og andre departement må også arbeide for at det blir godt tilrettelagt for deling av data i offentlig sektor. Det kan til tider synes som om ikke alle departement forstår dette og hvor viktig det er.

Det er også viktig at regelverket blir utformet slik at både kommuner og andre får enkel tilgang til de data de trenger for å gjøre oppgavene sine.

Skate er fundamentet for å dele Arkivverkets historiske data på tvers av offentlig sektor.

Inga Bolstad

Riksarkivar
Arkivverket

Fagdepartementene bør bli mer aktive i understøttelse av digitaliseringsstrategien

Det er viktig at virksomhetene involvert i en livshendelse har koordinert driv og tilstrekkelig finansiering. Det gjelder både de som leverer deltjenester og de som sitter på datagrunnlaget.

Her savner Skate tydelige prioriteringer, føringer og samordnet styring fra departementene til de involverte virksomhetene.

Skate opplever det også slik at departementer nedprioriterer føringer i strategien til fordel for sektorføringer. Skate mener det er nødvendig at strategien og de tverrsektorielle føringene får sterkere fokus og konsekvens i hvert enkelt departement og deres etatsstyring bredt ut i forvaltningen.

Det kan synes som om det i flere fagdepartement ikke er god nok kunnskap eller forståelse om hvor viktig og

prioritert digitaliseringsstrategien er av regjeringen, og hvilke sammenhenger som er viktige i en sammenhengende tjeneste.

Digitaliseringsministeren og KMD oppfordres til å se på hvordan dette kan løses bedre i og på tvers av alle departement.

Skate kan bidra til at samfunnet får økt effekt av utviklingen, men det er ingen hemmelighet at sammenhengende tjenester forutsetter bidrag fra etater som styres fra flere departement.

Nina Schanke Funnemark

Skattedirektør
Skatteetaten

Kompetanse og digitaliseringsvennlig regelverk

Styrk digitaliseringskompetansen i departementene og i utredningsutvalg

Skate mener det er behov for bedre digitaliseringskompetanse i embetsverket i departementene for å få digitaliseringsvennlig styring og regelverk både innen fagområder og på tvers. Det bør utvikles et målrettet, nettbasert kurs til formålet. Alle utredningsutvalg bør i tillegg ha minst én person med særskilt digitaliseringskompetanse.

Disse punktene bør følges opp særskilt av digitaliseringsministeren og KMD på departementsnivå, gjerne i samråd med spesielt Digdir og Unit.

Digitaliseringsvennlig regelverk bør prioriteres

Nytt regelverk bør få krav på seg om at det skal være digitaliseringsvennlig. Forankring av krav i utredningsinstruksen bør vurderes. Regelrådet og prinsippene fra Danmark bør vurderes også i Norge. Kravene må da inn tidlig i lov- og regelverksutviklingsprosessen. I Danmark kommer de inn litt seint.

Departementene må involvere fagmiljøene i virksomhetene tidlig i regelverksutforming. En må også få større grad av delegering fra departementene når det gjelder konkretisering av regelverk.

Det er tidkrevende prosesser å få til modernisering av eksisterende regelverk. Det kan kanskje være en idé å kjøre årlige samleproposisjoner fra flere sektorer for å gjøre regelverket digitaliseringsvennlig. Dette kan kanskje løse tverrgående prosesser. I dag blir prosessene fort for store og skjer i hver enkelt sektor.

Alle bør vurdere integrering av nye løsninger i Felles økosystem

Alle virksomheter bør få tydelige føringer om at når de lager nye løsninger, så skal de vurdere om og hvordan dette eventuelt kan brukes av andre og om det kan inngå i økosystemet.

Da vi, i tett samarbeid med Difi, utarbeidet konseptet for Lånekassens nye signeringsløsning med BankId, hadde vi et mål om at løsningen skulle kunne gjenbrukes som fellesløsning i offentlig sektor. Det ble den.

Lars Petter Flåtten

Konstituert administrerende direktør
Lånekassen

Fellesløsninger og nye modeller for samstyring

Skap bedre finansieringsløsninger for nye fellesløsninger og felles infrastruktur

Skate har tidligere pekt på at det sterke fokuset på livshendelser og sammenhengende tjenester kan ta bort noe av fokuset på investeringsbehovet for den underliggende infrastrukturen. Både livshendelsene, de sammenhengende tjenestene og andre tjenester er avhengig av en god og fremtidsrettet infrastruktur, bl.a. for deling av data.

Medfinansieringsordninga bør blant annet gi større mulighet for støtte til slik infrastruktur og fellesløsninger, og bør tilpasses det. Slike investeringer gir ikke kostnadsbesparelser for de som skal investere, men gir muligheter for gevinster hos mange. Da må ikke finansieringsordningene være skrudd slik sammen at de hindrer at slike muligheter for gevinster blir skapt.

Skate har tidligere gitt uttrykk for at kriteriene for medfinansieringsordninga hindrer mye av det regjeringa sier den vil oppnå gjennom digitaliseringsstrategien. Den sterke koblingen mellom gevinstrealisering og budsjettkutt er særskilt krevende og bør vurderes på nytt.

Alt skjer et sted. Det må bli enklere å skape verdi ved å dele stedsrelaterte data. Utviklingen av fellesløsninger, ikke minst finansiering og offentlig privat samarbeid, må være koblet mot denne verdiskapningen.

Johnny Welle
Kartverkssjef
Kartverket

Tilrettelegg for alternative modeller for samstyring kommune–stat

Skate ser at samstyring på tvers av forvaltningsnivåene er en kompleks problemstilling uten enkle svar.

Det er trolig ikke rett å prøve å lage en styringsmodell for alle områder. Kanskje bør en prøve å lage ulike styringsmodeller og beskrive egenskapene deres og hvilke typer scenario, prosjekt og produktutvikling de er egnet for.

Styringsmodeller må tilpasses sektorer, løsninger og tjenester. En må først avklare hva som skal samstyres før en velger styringsmodell. Begge deler bør skje i dialog mellom de ansvarlige direktoratene og KS. En må også finne en balanse mellom når det er behov for reell samstyring og når god samhandling er tilstrekkelig.

Når vi lager nye digitale tjenester har både kommune og stat behov for å utveksle informasjon på en lovlig, sikker og trygg måte. For å få til dette må vi ha et godt samarbeid, felles forståelse og felles løsninger. Skate er en viktig arena for å understøtte dette.

Svein Lyngroth
Kommunaldirektør
Oslo kommune

Lytte til råd fra Skate og oppdatere handlingsplanen

Digital postkasse til innbygger bør ikke være obligatorisk å bruke for de som har annet egnet informasjonssystem

I forbindelse med revisjoner av digitaliseringsrundskrivet har Skate i tre år gitt uttrykk for at kravet om bruk av digital postkasse til innbygger bør fjernes for virksomheter som har «annet egnet informasjonssystem» i samsvar med kravene i eForvaltningsforskriften §8.

Skate har registrert at KMD over flere år ikke har fulgt enstemmige anbefalinger fra Skate om dette.

I forbindelse med behandlingen av Skates nye mandat gav Skate uttrykk for at det er bra at regjeringen og KMD vil styrke Skates rolle, men de må også mene det i praksis. De kan ikke særlig ofte gå imot rådene fra et samlet Skate. Da må de ha gode grunner, og det må være åpenhet om hvorfor de gjør det.

Handlingsplanen til digitaliseringsstrategien må justeres ut fra erfaringer og behov

Skate er glad for at vi nå har en god felles digitaliseringsstrategi i hele offentlig sektor og vektleggingen i den på brukerorientering og sammenhengende tjenester. Det har gitt en ny driv i digitaliseringsarbeidet i både staten og kommunene.

Samtidig er det viktig at handlingsplanen kan justeres når man får erfaringer og ser behovet for endringer. I første omgang bør de viktigste av det som i dag kalles understøttende tiltak inn. Skate viser for øvrig til erfaringsrapporten etter første år med digitaliseringsstrategien. Skate har behandlet utkast til denne og gitt innspill.

Skate som nettverksarena har stor verdi og et enda større potensiale. Deling og kobling av Skate-virksomhetenes erfaringer, ideer, planer og prosjekter bidrar til økt samarbeid i offentlig sektor.

Roar Olsen

Direktør

Unit

Forvaltningslov, taushetsplikt og økt datadeling

Skate har i 2020 også avgitt høringsuttalelse til Justis- og beredskapsdepartementet (JD) om forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. om utvidet adgang til informasjonsdeling. Da dette også gjelder råd til regjeringens digitaliseringsarbeid, følger en oppsummering:

Skate er svært positive til at JD følger opp Forvaltningslovutvalgets forslag om å utvide delingsadgangen for taushetsbelagte opplysninger mellom offentlige virksomheter. Skate ønsker å uttrykke støtte til en slik utvidelse og mener at utvidelsen er riktig.

Vi viser også til Skates kommentar til lovens formål i høringen om Forvaltningslovutvalgets forslag. Utvalget foreslår blant annet at lovens formål skal være å «legge til rette for at forvaltningens saksbehandling er god, tillitsskapende og effektiv. Den skal ivareta hensynet til den enkelte og til samfunnet».

Skate spilte inn et forslag om at det burde legges til at «forvaltningen skal være brukerrettet». I tråd med dette vil vi påpeke at økt og enklere deling av taushetsbelagte opplysninger mellom forvaltningsorganer kan

bidra vesentlig til en mer effektiv og brukerrettet offentlig sektor som leverer bedre tjenester, forutsatt at den registrertes personvern ivaretas. Det vil også være et viktig steg i retning av å kunne etterleve «kun en gang»-prinsippet, som er et klart politisk mål uttrykt blant annet i regjeringens digitaliseringsstrategi.

JDs høringsnotat trekker frem at blant de sentrale fordelene med et mer helhetlig regelverk om informasjonsdeling og økt deling av taushetsbelagte opplysninger er hensynet til mer effektivt arbeid mot arbeidslivskriminalitet og annen økonomisk kriminalitet, samt forebygging av rus og kriminalitet og å sikre gode tjenester for barn og unge. Dette er gode og viktige hensyn, men etter vår mening gir de et for snevert bilde av fordelene ved utvidet adgang til deling av informasjon.

Økt informasjonsdeling vil kunne lede til store gevinster i effektivitet i hele offentlig sektor, som igjen kan lede til bedre og sammenhengende tjenester.

Gitt at delingen skjer åpent og transparent for den registrerte vil økt deling også kunne styrke

den enkeltes personvern gjennom å bidra til en mer åpen og rettferdig saksbehandling, økt datakvalitet og bedre mulighet til å ivareta egne rettigheter. Dette er hensyn Skate gjerne skulle sett kom tydeligere frem i JDs høringsnotat, og som har konsekvenser på alle forvaltningsområder, ikke kun på de begrensede felt som det særlig pekes på av departementet.

For å kunne oppnå formålet med de foreslåtte endringene i forvaltningsloven mener Skate at det vil være nødvendig med en bredere gjennomgang av bestemmelser som regulerer taushetsplikten i særlovgivningen. Dersom det ikke foreligger særlige grunner til å regulere taushetsplikten særskilt i særlovgivningen, mener Skate at slike bestemmelser kan representere unødvendige hindringer for datadeling, og vil kunne redusere betydningen av endringene departementet har foreslått. Det er Skates oppfatning at generelle problemstillinger bør reguleres generelt og ikke i særlov.

Skate viser for øvrig til vår [høringsuttalelse](#).

Koronasituasjonen – erfaringer og råd fra Skate

Koronasituasjonen – erfaringer og råd

Sak i Skates møte 17.6.20

I Skates møte 17.6.20 var koronasituasjonen og digital tilrettelegging tema. Vi ønsker å ta Skates vurderinger og råd fra det møtet med i denne erfaringsrapporten. Vi mener de kan være nyttige for mange også i fremtiden.

Vi har en god grunnleggende infrastruktur

Det viste seg at Norge i hovedsak har en god grunnleggende infrastruktur som gjorde at både hjemmekontorløsninger og digital skole fungerte selv om beslutningene om dette kom brått.

God støtte og ledelse ved hjemmekontor er en suksessfaktor

Støtte i bruken av hjemmekontor for de som trengte det, og økt fokus på god fjernledelse, har være viktig suksessfaktorer for mange. Flere har også sett at hjemmekontor ikke har redusert produktiviteten og at sykefravær har gått ned.

Videomøter – erfaringer å bygge på

Videomøter, både internt i offentlig sektor og mellom det offentlige og innbygger, ble brått svært utbredt og fungerte godt. Mulighetene var der, og da vi ble tvunget til å bruke dem, fungerte de mye bedre enn mange hadde trodd. Dette bør en bygge videre på.

Fellesløsningene avgjørende

Fellesløsningene og tilgjengelige bruksmønstre har vært avgjørende for å raskt få på plass nye nødvendige løsninger i både stat og kommune.

Digitaliseringsvennlig regelverk nødvendig

Vi har sett hvor viktig digitaliseringsvennlig regelverk er. Der nytt regelverk og digitale løsninger ble utviklet parallelt, fikk en raskt gode og effektive digitale løsninger som understøttet formålet med regelverket. Der regelverket var laget på departementsnivå først, var det mye mer krevende å få til gode digitale løsninger. Det krevde flere runder med departementet for å få justert regelverket, og kostet ekstra tid og penger.

Det viktigste for å levere må prioriteres

Tydelige prioriteringer fra ledelsene i virksomhetene har vært viktig for å lykkes. Flere har sett det som nødvendig å ta fatt i oppgaver som fremdeles har vært papirbaserte og gjøre disse digitale, ofte i tett samarbeid med privat sektor. Dette må fortsette.

Interessante kommunikasjons erfaringer

Flere opplevde at kommunikasjonsarbeidet var ekstremt krevende de første ukene når en skulle informere, men ikke kunne si akkurat når ting

ville skje. Egne koronasider ble opprettet med oppdatering minst en gang pr uke. Da kom en i forkant av stor personlig brukerpågang.

Andre opplevde stor pågang på eksisterende informasjonssider og -kilder. Det virker som om innbyggerne er blitt mye mer oppmerksomme på tilgjengelig digital informasjon fra det offentlige.

Fortsett med bred samhandling og samarbeid

Selv om mange kastet seg rundt og raskt fikk på plass nye løsninger det var akutt behov for også i kommunal sektor, tror ikke KS at dette er måten å fortsette arbeidet på. Vi må dra nytte av erfaringene, men fortsette å legge vekt på bredere samhandling og samarbeid.

Koronasituasjonen – erfaringer og råd

Lærdom for normaltilstand

Skatteetaten (SKE) har gjort seg spennende erfaringer som skal evalueres med tanke på hvilken lærdom og konsekvenser dette kan gi for effektiv digitalisering i en normaltilstand.

Kompensasjonsordningen ble utviklet og lansert med svært korte frister, uten kravspesifikasjon i forkant. SKE har koordinert arbeidet på tvers av mange aktører og faggrupper. Prosjekt ble etablert med myndighet og flat struktur. Ledelsen i SKE har vært lett tilgjengelig, men ikke alt måtte behandles der. Det har vært kort avstand mellom departement og digitaliseringsprosjekt.

Tverrfaglige utviklingsteam avgjørende

NAV hadde stående tverrfaglige utviklingsteam med domenekunnskap og metodikk som jobbet tett mot ledelse og departement, og leverte kontinuerlig. Dette var avgjørende for å kunne levere 12 oppmodingsvedtak fra Stortinget med nye og endrede ytelser på kort tid.

Porteføljestyling i sektor var viktig

I helsesektoren tok eHelse raskt grep om å etablere porteføljestyling for arbeidet rundt korona. Ekstra penger, aktørene i sektoren og

innspill fra ulike interessenter ble samlet i porteføljestylingen, slik at en fikk felles prioriteringer og effektiv ressursbruk i sektoren.

En helt ny skolehverdag gav innsikt i muligheter og utfordringer

I skoler og universitet ble undervisningen flyttet ut på digitale læringsplattformer i løpet av en helg. En fikk raske og tydelige politiske signal og stort handlingsrom lokalt, noe som var avgjørende for å lykkes.

Det ble raskt utstrakt deling av erfaringer og undervisningsmateriell mellom undervisningspersonell. Universitet og høyskoler hadde plattformer, infrastruktur og fellesløsninger tilgjengelig.

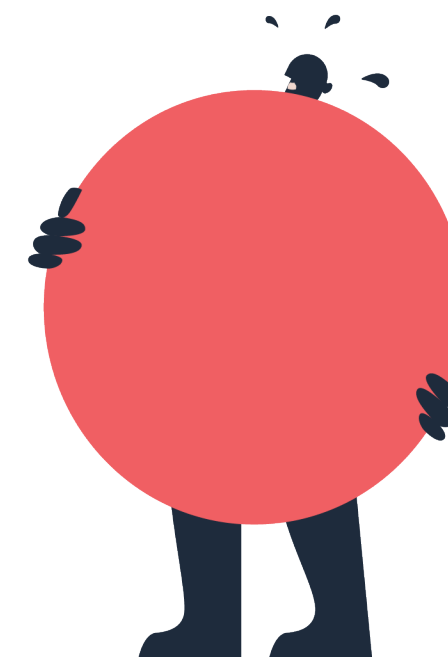
Fellesløsningene viste styrke ved å fungere når de ble skalert opp. Også de private sky-løsningene fungerte i hovedsak bra med stor skalering. Mange faglige seminar er flyttet til webinar-form med stor suksess.

I grunnskolene har det vært en mer krevende situasjon, da fellesløsningene der er færre. Men lærerne har vist enorm vilje og innsats for å få til

god undervisning og oppfølging av elevene.

Offentlig sektor må lære av erfaringene

Det er viktig å ta med seg og lære av erfaringene på både kort og lang sikt. Det er en oppfordring fra Skate til alle departement, statlige virksomheter og kommunesektoren. Vi håper denne delingen av Skates erfaringer og råd fra midt i koronasituasjonen kan være nyttige i den prosessen.

Vedlegg 1: Saker på Skates agenda i 2020

Skates agendaer gjennom 2020

11. mars 2020

- Overordnet tilnærming i sentrale tiltak under Deling av data – råd fra Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Regelverkets rolle i digitalisering av offentlig sektor – strategiske råd fra Skate
Saksansvarlig: Digdir med støtte fra flere
- Modell for styring av fellesløsninger – innledende innspill fra Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Endringer i medfinansieringsordningen – status og Skates rolle
Saksansvarlig: Digdir
- Kommunikasjonsplan for Skate
Saksansvarlig: Digdir og Skates AU
- Status for tiltak knyttet til evaluering av Skate i 2019
Saksansvarlig: Digdir

17. juni 2020

- Hvordan sikre reell samhandling og samstyring mellom kommune og stat i digitaliseringsarbeidet. Råd fra Skate
Saksansvarlig: KS og eHelse
- Organisering, styring og finansiering av Digdirs fellesløsninger
Saksansvarlig: Digdir
- Nytt mandat for Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Digitaliseringsrundskrivet 2020 – Digdirs forslag til KMD
Saksansvarlig: Digdir
- Korona-situasjonen og digital tilrettelegging – læringspunkter og råd fra Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Skates sakliste neste halvår og tema i Skates topplederseminar
Saksansvarlig: Digdir

14. oktober 2020

- Stortingsmelding om datadrevet økonomi og innovasjon – råd fra Skate
Saksansvarlig: KMD
- Organisering, styring og finansiering av Digitaliseringsdirektoratets fellesløsninger – Anbefalinger fra Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Ny digitaliseringsstrategi for universitetene og høyskolene – hvordan understøtte offentlige virksomheters behov for kompetanse og ferdigheter?
Saksansvarlig: Unit
- Sammensetningen av Skate fra 1.1.2021 – Innspill fra Skate
Saksansvarlig: Digdir

9. desember 2020

- Møte med distrikts- og digitaliseringsministeren
Saksansvarlig: KMD
- Erfaringsrapport, første år med regjeringens digitaliseringsstrategi – innspill fra Skate
Saksansvarlig: Digdir
- Orientering om sluttrapport og drøfting av videre arbeid – organisering, styring og finansiering av Digdirs fellesløsninger
Saksansvarlig: Digdir
- Fremtidens innkreving basert på sammenhengende tjenester og brukers livshendelser – råd fra Skate
Saksansvarlig: Skatteetaten (SKE)
- Det samlede arbeidet med livshendelser
Saksansvarlig: Digdir
- Skates møteplan 2021 og sakliste neste halvår
Saksansvarlig: Digdir

Vedlegg 2: Skates arbeidsutvalg

Skates arbeidsutvalg (AU)

Forankret i Skates mandat

I Skates mandat står det:

Skate skal understøttes av et arbeidsutvalg (AU) med representanter fra Skate-virksomhetene. AU ledes av sekretariatsleder. AU skal i samarbeid med sekretariatet forberede saker og sørge for god forankring i Skate-virksomhetene. Ved behov kan det nedsettes arbeids- og faggrupper. Skate beslutter AUs mandat.

Eget mandat for AU fastsatt av Skate

Skate besluttet i desember 2019 nytt mandat for AU med følgende hovedoppgaver:

1. AU skal bidra til at strategisk viktige saker kommer på Skates agenda
2. AU skal være et saksforberedende organ for Skate
3. AU skal understøtte Skates porteføljeoppfølging
4. AU skal sikre løsning på Skates behov for utredninger og uttalelser
5. AU skal holde seg orientert om saker og tema som kan bli relevante for Skate

Innholdet i oppgavene er utdypet i [AUs mandat](#).

Alle AU-medlemmene er ansvarlig for

- å ha tilstrekkelig myndighet fra egen virksomhet for egne bidrag i AU
- å gi tilstrekkelig tilbakemelding opp gjennom egen linje og til egen direktør av resultatet av behandlinger i AU

AU består av en representant fra hver Skate-virksomhet. Digdir har i tillegg to representanter fra avdelingene som leverer fellesløsninger.

AUs møter i 2020

AU har i 2020 gjennomført 11 møter hvorav

- 10 halvdagsmøter
- 1 heldagsmøte
- 2 fagdager over 1 ½ dag

AU-representanter har også bidratt inn i flere arbeidsgrupper for planlegging av Skates aktiviteter, som Skates fagdager, som dessverre måtte avlyses pga. koronasituasjonen, og Skates topplederseminar som gjennomføres 10.2.2021.

Hoveddeler i AUs arbeid i 2020

Hvert vårhalvår gjennomfører AU en prosess inn mot Skate-virksomhetene for forslag, prioritering

og anbefaling av strategiske saker for Skate i de to neste halvårene. Anbefalingen oppdateres på høsten.

AU gir innspill til innretningen til de fleste sakene som skal opp i Skate. Det skjer både i en tidligfase og slutfase i saksansvarlig sine forberedelser.

AU har på oppdrag av Skate kvartalsvis oppfølging av status i understøttende tiltak til regjeringens digitaliseringsstrategi. Tiltak som er meldt ferdige har også en sluttbehandlingsprosess i AU med en tilhørende hørings-/forankringsrunde i Skate-virksomhetene.

AU nedsatte i 2020 en arbeidsgruppe for utarbeiding av forslag til felles høringsuttalelse fra Skate om endringer i forvaltningsloven.

AU har også behandlet en rekke aktuelle saker om tema som er relevante for Skate.

Innholdet i AUs fagdager i 2020 var Felles økosystem for nasjonal digital samhandling og tjenesteutvikling.

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet

postmottak@digdir.no

22 45 10 00

Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:

Industriveien 1, 8900 Brønnøysund

Skrivarevegen 2, 6863 Leikanger

Grev Wedels Plass 9, 0151 Oslo